

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน” นี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประชากรที่ศึกษา จำนวน 191 คน ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาจากแบบสอบถามมออกเป็น 5 ส่วน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 5 อภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่จำแนก

ลักษณะผู้ต้องขังผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษากลุ่มประชากร จำนวน 191 คน สามารถจำแนกข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ระดับตำแหน่ง อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และการฝึกอบรมหลักสูตรจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1
จำนวนและร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตาม
ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	140	73.3
หญิง	51	26.7
รวม	191	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	32	16.8
31-40 ปี	81	42.4
41-50 ปี	50	26.2
สูงกว่า 50 ปี	28	14.7
รวม	191	100.0
สถานภาพการสมรส		
สมรส	104	54.5
โสด	45	23.6
หย่าร้าง	27	14.1
หม้าย	15	7.9
รวม	191	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	126	66.0
ปริญญาโท	40	20.9
สายอาชีพ ปวช./ปวส.	25	13.1
รวม	191	100.0
สาขาที่จบการศึกษา		
รัฐประศาสนศาสตร์	30	15.7
บริหารรัฐกิจ	20	10.5
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	17	8.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร	จำนวน	ร้อยละ
นิติศาสตร์	15	7.9
รัฐศาสตร์	14	7.3
วิทยาการจัดการ	12	6.3
การบริหารงานราชทัณฑ์	11	5.8
ช่างไฟฟ้า	11	5.8
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	10	5.2
บริหารธุรกิจ	10	5.2
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	8	4.2
การบริหารงานยุติธรรม	7	3.7
การเมือง การปกครอง	6	3.1
ช่างอุตสาหกรรม	6	3.1
บริหารการศึกษา	5	2.6
วิทยาศาสตร์	3	1.6
อาชญวิทยา	2	1.0
การวัดและประเมินผล	2	1.0
จิตวิทยาการให้คำปรึกษา	2	1.0
รวม	191	100.0
ตำแหน่งในปัจจุบัน		
นักทัณฑวิทยา	62	32.5
เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และเจ้าพนักงานราชทัณฑ์	52	27.2
เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์	35	18.3
นักสังคมสงเคราะห์	22	11.5
เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ	20	10.5
รวม	191	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับตำแหน่ง		
ระดับ 1	4	2.1
ระดับ 2	5	2.6
ระดับ 3	29	15.2
ระดับ 4	26	13.6
ระดับ 5	56	29.3
ระดับ 6	46	24.1
ระดับ 7	25	13.1
รวม	191	100.0
อายุราชการ		
น้อยกว่า 5 ปี	16	8.4
6-10 ปี	75	39.3
11-15 ปี	59	30.9
มากกว่า 15 ปี	41	21.5
รวม	191	100.0
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง		
น้อยกว่า 1 ปี	23	12.0
1-5 ปี	83	43.5
6-10 ปี	50	26.2
มากกว่า 10 ปี	35	18.3
รวม	191	100.0
การฝึกอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง		
ผ่าน	144	75.4
ไม่ผ่าน	47	24.6
รวม	191	100.0

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า เพศ กลุ่มประชากร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7

อายุ กลุ่มประชากร ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมามีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และอายุสูงกว่า 50 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7

สถานภาพสมรสของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 สถานภาพหย่าร้าง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 และสถานภาพหม้าย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9

ระดับการศึกษาของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาจบปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 และจบสายอาชีพ ปวช./ปวส. จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1

สาขาที่จบการศึกษาของกลุ่มประชากร จบการศึกษาในสาขารัฐประศาสนศาสตร์มากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 รองลงมาจบการศึกษาในสาขาบริหารรัฐกิจ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 สาขาสังคมสงเคราะห์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 สาขานิติศาสตร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 สาขารัฐศาสตร์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 สาขาวิทยาการจัดการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 สาขาช่างไฟฟ้า จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 สาขาการบริหารงานราชทัณฑ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 สาขาบริหารธุรกิจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 สาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 สาขาบริหารงานยุติธรรม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 สาขาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 สาขาการเมืองการปกครอง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 สาขาวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 สาขาอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 สาขาการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และสาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตำแหน่งในปัจจุบันของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่มีตำแหน่งในปัจจุบันเป็นนักทัศนศึกษา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และพนักงานราชทัณฑ์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 และตำแหน่งเจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

ระดับตำแหน่งของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 5 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 รองลงมาอยู่ในระดับ 6 จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ระดับ 3 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 ระดับ 4 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับ 7 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ระดับ 2 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ระดับ 1 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

อายุราชการของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมา มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 อายุราชการมากกว่า 15 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมา มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 ระยะเวลาการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ

12

การผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของกลุ่มประชากร ส่วนใหญ่เคยผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 75.4 และยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจใน
เรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานในเรือนจำและ ทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ผู้ศึกษานำเสนอ ในรูปจำนวนร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และแสดง สัดส่วนของการตอบถูกและตอบผิดเป็นรายชื่อตามลำดับ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2

จำนวน และร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนก
ลักษณะผู้ต้องขังของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ความเข้าใจมาก (ตอบได้ 11 ถึง 14 ข้อ)	157	82.2
ความรู้ความเข้าใจปานกลาง (ตอบได้ 6 ถึง 10 ข้อ)	31	16.2
ความรู้ความเข้าใจน้อย (ตอบได้ 1 ถึง 5 ข้อ)	3	1.6
รวม	191	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ในการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ได้สร้างข้อความรู้ ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่า ใช่ หรือไม่ใช่ ถ้าข้อใดผู้ตอบ ตอบได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน หากตอบผิดได้ 0 คะแนน ผู้ศึกษาได้นับข้อที่ ถูกต้อง และแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเป็น 3 ระดับ กลุ่มประชากร 191 คน ผลการวิเคราะห์ กลุ่มประชากรเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีความรู้ความเข้าใจมาก (ตอบแบบสอบถาม ได้ ถูก จำนวน 11 ถึง 14 ข้อ) มีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง (ตอบแบบสอบถาม ได้ถูก จำนวน 6 ถึง 10 ข้อ) มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 และมีความรู้ ความเข้าใจน้อย (ตอบแบบสอบถาม ได้ถูก จำนวน 1 ถึง 5 ข้อ) มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 10.30 แสดงว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานในเรือนจำ และทัณฑสถานมีความรู้ความเข้าใจต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง อยู่ในระดับมีความรู้ ความเข้าใจมาก

ตารางที่ 4.3

จำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนก

ลักษณะผู้ต้องขังของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะ

ผู้ต้องขัง จำแนกเป็นรายชื่อ

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)
1. การประชุมคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีความจำเป็นต่อการวางแผนและให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคนอย่างเหมาะสม	176 (92.1)	15 (7.9)
2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง คือ กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ประวัติผู้ต้องขังเพื่อทราบสาเหตุการกระทำผิด และกำหนดแผนให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	171 (89.5)	20 (10.5)
3. คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจะต้องประกอบด้วยคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งบุคคล ภายนอก	168 (88.0)	23 (12.0)
4. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจำเป็นต้องดำเนินการทุก ๆ 6 เดือน หรือดำเนินการโดยทันทีเมื่อพบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	166 (86.9)	25 (13.1)
5. การติดตามผลการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ได้ผลหรือมีปัญหาอย่างไร เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติให้มี ความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป	164 (85.9)	27 (14.1)
6. การดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาประวัติผู้ต้องขัง 2) วางแผนปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง 3) นำแผนไปปฏิบัติ 4) ติดตามผล 5) จำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ 6) การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	163 (85.3)	28 (14.7)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)
7. การจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเท่านั้น	160 (83.8)	31 (16.2)
8. ผู้ต้องขังไม่จำเป็นต้องได้รับทราบถึงแผนการปฏิบัติและความสมัครใจที่จะเข้ารับการปฏิบัติตามแผนดังกล่าว	159 (83.2)	32 (16.8)
9. การติดตามผลผู้ต้องขังที่ผ่านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้ว ควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในเรือนจำ	151 (79.1)	40 (20.9)
10. รูปแบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในปัจจุบัน คือ ขั้นพื้นฐาน ขั้นเพื่อการแก้ไข และขั้นเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย	149 (78.0)	42 (22.0)
11. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นส่วนหนึ่งของการ แยกขังเท่านั้น	138 (72.3)	53 (27.7)
12. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้วเท่านั้น	133 (69.6)	58 (30.4)
13. วัตถุประสงค์ของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อการบริหารงานเรือนจำและการควบคุมผู้ต้องขัง	72 (37.7)	119 (62.3)
14. การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังดำเนินการ เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ต้องขัง เช่น ให้ค่ารถกลับบ้าน ให้เงินทุนประกอบอาชีพเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษ	37 (19.4)	154 (80.6)

จากตารางที่ 4.3 เมื่อพิจารณา ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ตอบได้ถูก มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก (คิดเป็นร้อยละ 82.2 ตารางที่ 4.2) ได้แก่

ข้อ 1. การประชุมคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีความจำเป็นต่อการวางแผนและให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคนอย่างเหมาะสม จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 92.1 และตอบผิด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9

ข้อ 2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง คือ กระบวนการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล โดยการศึกษาวิเคราะห์ประวัติผู้ต้องขังเพื่อทราบสาเหตุการกระทำผิด และกำหนดแผนให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 และตอบผิด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

ข้อ 3. คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จะต้องประกอบด้วยคณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลภายนอก จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 88.0 และตอบผิด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ข้อ 4. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจำเป็นต้องดำเนินการทุก ๆ 6 เดือน หรือดำเนินการโดยทันทีเมื่อพบว่า มีปัญหาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 และตอบผิด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1

ข้อ 5. การติดตามผลการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้ผลหรือมีปัญหายังไร เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไปจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 85.9 และตอบผิด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1

ข้อ 6. การดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาประวัติผู้ต้องขัง 2) วางแผนปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง 3) นำแผนไปปฏิบัติ 4) ติดตามผล 5) จำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำ 6) การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 และตอบผิด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7

ข้อ 7. การจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเท่านั้น จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 83.8 และตอบผิด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2

ข้อ 8. ผู้ต้องขังไม่จำเป็นต้องได้รับทราบถึงแผนการปฏิบัติ และความสมัครใจที่จะเข้ารับการปฏิบัติตามแผนดังกล่าว จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 และตอบผิด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8

ข้อ 9. การติดตามผลผู้ต้องขังที่ผ่านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้ว ควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในเรือนจำ จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 79.1 และตอบผิด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9

ข้อ 10. รูปแบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในปัจจุบัน คือ ชั้นพื้นฐาน ชั้นเพื่อการแก้ไข และ ชั้นเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 และตอบผิด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0

ข้อ 11. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นส่วนหนึ่งของการแยกขังเท่านั้น จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 และตอบผิด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7

ข้อ 12. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้วเท่านั้น จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 และตอบผิด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4

เป็นที่น่าสังเกตว่ามี 2 ข้อ ที่กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ตอบผิด มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย (คิดเป็นร้อยละ 1.6) ได้แก่ ข้อ 13. วัตถุประสงค์ของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อการบริหารงานเรือนจำและการควบคุมผู้ต้องขัง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 และข้อ 14. การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังดำเนินการเพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ต้องขัง เช่น ให้ค่ารถกลับบ้าน ให้เงินทุนประกอบอาชีพเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนก

ลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

สำหรับส่วนที่ 3 นี้เป็นการวัดทัศนหรือความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่นโยบายของเรือนจำ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การฝึกอบรม/ นิเทศงาน โอกาสความก้าวหน้า ทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง จึงแยกการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร
เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะ
ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	
<u>ด้านนโยบายของเรือนจำ</u>								
1. เรือนจำ/ทัณฑสถานควรมีนโยบายและแผนการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างชัดเจน เป็นไปตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์	59 (30.9)	49 (25.7)	36 (18.8)	30 (15.7)	17 (8.9)	3.54	1.31	ปานกลาง
2. กรมราชทัณฑ์ควรกำหนดนโยบายด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นนโยบายหลักของกรมราชทัณฑ์ทุกปี	54 (28.3)	45 (23.6)	32 (16.8)	39 (20.4)	21 (11.0)	3.38	1.37	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	
3. ประเด็นยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์และตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน	44 (23.0)	41 (21.5)	37 (19.4)	39 (20.4)	30 (15.7)	3.16	1.40	ปานกลาง
4. การกำหนดนโยบายของเรือนจำ/ทัณฑสถานจะขึ้นอยู่กับนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์เป็นหลัก	39 (20.4)	50 (26.2)	32 (16.8)	40 (20.9)	30 (15.7)	3.15	1.38	ปานกลาง
5. มาตรฐานเรือนจำด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	30 (15.7)	47 (24.6)	37 (19.4)	34 (17.8)	43 (22.5)	3.07	1.40	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.26	0.70	ปานกลาง
<u>ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล</u>								
6. ผู้ต้องขังมีความเข้าใจในการปฏิบัติ งานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	42 (22.0)	56 (29.3)	47 (24.6)	34 (17.8)	12 (6.3)	3.43	1.19	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	
7. เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะ ผู้ต้องขัง ควรมีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีและมีบทบาท ในด้านการ ประสานงานเป็นอย่างดีด้วย	61 (31.9)	41 (21.5)	29 (15.2)	35 (18.3)	25 (13.1)	3.41	1.43	ปาน กลาง
8. คณะกรรมการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังให้ความ สำคัญต่อการประชุม พิจารณากำหนดแนวทาง ปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง และ เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง	45 (23.6)	55 (28.8)	38 (19.9)	35 (18.3)	18 (9.4)	3.39	1.28	ปาน กลาง
9. ผู้บังคับบัญชาเข้าใจ และให้ คำแนะนำ ในการปฏิบัติงาน จำแนกลักษณะผู้ต้องขังโดย ตรงกับท่านเป็นอย่างดี	50 (26.2)	44 (23.0)	38 (19.9)	33 (17.3)	26 (13.6)	3.31	1.38	ปาน กลาง
10. เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ใน เรือนจำ/ทัณฑสถานให้ ความร่วมมือเป็นอย่างดีไม่มี ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง กัน	40 (20.9)	35 (18.3)	45 (23.6)	49 (25.7)	22 (11.5)	3.12	1.32	ปาน กลาง
11. บุคคลภายนอกให้ความ ร่วมมือ และเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน อย่าง สม่ำเสมอ	31 (16.2)	51 (26.7)	36 (18.8)	45 (23.6)	28 (14.7)	3.06	1.32	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า	
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.		
ค่าเฉลี่ยรวม							3.29	0.61	ปาน กลาง
<u>ด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน</u>									
12. การได้รับการฝึกอบรมหลัก สูตรการจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังทำให้ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น	57 (29.8)	52 (27.2)	35 (18.3)	26 (13.6)	21 (11.0)	3.51	1.34	ปาน กลาง	
13. เจ้าหน้าที่ส่วนจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ ควรดู แลให้คำปรึกษาแนะนำกับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำ/ ทัณฑสถานอย่างทั่วถึงและ สม่ำเสมอ	56 (29.3)	46 (24.1)	32 (16.8)	37 (19.4)	20 (10.5)	3.42	1.36	ปาน กลาง	
14. เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังจำเป็นต้องผ่านการ ฝึกอบรมหลักสูตรการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขัง จึงจะทำให้ งานประสบความสำเร็จ	51 (26.7)	44 (23.0)	39 (20.4)	37 (19.4)	20 (10.5)	3.36	1.34	ปาน กลาง	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	
15. ท่านเห็นด้วยกับการฝึกอบรม ในหลักสูตรอื่น ๆ ที่จัดโดย สถาบันพัฒนาข้าราชการ ราชทัณฑ์ ควรมีหัวข้อ เกี่ยวกับการจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขัง	51 (26.7)	47 (24.6)	29 (15.2)	39 (20.4)	25 (13.1)	3.31	1.40	ปาน กลาง
16. การนิเทศงานของส่วน จำแนกลักษณะผู้ต้องขังกรม ราชทัณฑ์ ทำให้เจ้าหน้าที่ อื่น ๆ ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีความเข้าใจและให้ความ สำคัญต่อ งานจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังมากขึ้น	49 (25.7)	45 (23.6)	35 (18.3)	38 (19.9)	24 (12.6)	3.30	1.37	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.38	0.77	ปาน กลาง
<u>ด้านโอกาสความก้าวหน้า</u>								
17. การมีโอกาสความก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน ทำให้ เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังมีขวัญและกำลังใจ ในการทำงานมากขึ้น	56 (29.3)	52 (27.2)	29 (15.2)	33 (17.3)	21 (11.0)	3.47	1.36	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	
18. ท่านมีใจรักและปฏิบัติงาน ด้วยความเต็มใจ จึงคิดว่า การมีโอกาสความก้าวหน้า ไม่มีผลต่อการปฏิบัติ งาน จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	49 (25.7)	53 (27.7)	39 (20.4)	30 (15.7)	20 (10.5)	3.42	1.31	ปาน กลาง
19. การปฏิบัติงานด้านการ จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง สามารถนำไปเป็นผลงาน ทางวิชาการเพื่อรับการ ประเมิน แต่งตั้งให้เลื่อนระดับ ในตำแหน่งที่สูงขึ้น	48 (25.1)	43 (22.5)	40 (20.9)	38 (19.9)	22 (11.5)	3.30	1.35	ปาน กลาง
20. ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจ และเข้าใจในการปฏิบัติงาน จำแนกลักษณะผู้ต้องขังของ ท่านเป็นอย่างดี	36 (18.8)	37 (19.4)	46 (24.1)	42 (22.0)	30 (15.7)	3.04	1.34	ปาน กลาง
21. ตั้งแต่ได้ปฏิบัติงานด้านการ จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ท่านได้รับการพิจารณาเลื่อน ขั้นเงินเดือนในระดับดีเด่นอยู่ เป็นประจำ	30 (15.7)	33 (17.3)	44 (23.0)	50 (26.2)	34 (17.8)	2.87	1.33	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.22	0.66	ปาน กลาง					

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น							แปลค่า
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	
<u>ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง</u>								
22. ท่านคิดว่างานจำแนก ลักษณะผู้ต้องขัง สามารถ แก้ไขผู้ต้องขังได้	45 (23.6)	58 (30.4)	37 (19.4)	35 (18.3)	16 (8.4)	3.42	1.26	ปาน กลาง
23. ท่านมีความภาคภูมิใจที่ได้มี ส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี ภายหลังพ้นโทษ	53 (27.7)	48 (25.1)	32 (16.8)	38 (19.9)	20 (10.5)	3.40	1.35	ปาน กลาง
24. ท่านเชื่อว่าผู้ต้องขังสามารถ แก้ไขฟื้นฟู และพัฒนาพฤติ นิสัยให้กลับตัวเป็นคนดีได้	44 (23.0)	57 (29.8)	35 (18.3)	39 (20.4)	16 (8.4)	3.39	1.27	ปาน กลาง
25. ผู้ต้องขังก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีอย่าง เท่าเทียมกัน	50 (26.2)	55 (28.8)	29 (15.2)	32 (16.8)	25 (13.1)	3.38	1.37	ปาน กลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.40	0.79	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มประชากรหรือเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายของเรือนจำ

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ควรมีนโยบายและแผนการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างชัดเจน เป็นไปตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ไม่แน่ใจ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 ไม่เห็นด้วย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.54

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์ควรกำหนดนโยบายด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นนโยบายหลักของกรมราชทัณฑ์ทุกปีอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ไม่เห็นด้วย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่แน่ใจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์และตัวชี้วัดตาม

คำรับรองการปฏิบัติราชการเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ไม่เห็นด้วย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่แน่ใจ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.16

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของเรือนจำ/ทัณฑสถานจะขึ้นอยู่กับนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์เป็นหลัก อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 รองลงมา อยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่แน่ใจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.15

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับมาตรฐานเรือนจำด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 รองลงมา อยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ไม่แน่ใจ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 34 คน

คิดเป็นร้อยละ 17.8 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.07

2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับผู้ต้องขังมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 รองลงมาอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ไม่เห็นด้วย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.43

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีบทบาทในด้านการประสานงานเป็นอย่างดี อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ไม่เห็นด้วย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.41

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้ความสำคัญต่อการประชุมพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง และเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ไม่แน่ใจ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 ไม่เห็นด้วย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาเข้าใจและให้คำแนะนำในการปฏิบัติ งานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังโดยตรงกับท่านเป็นอย่างดี อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ไม่แน่ใจ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 ไม่เห็นด้วย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในเรือนจำ/ทัณฑสถานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีไม่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน อยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมา อยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ

23.6 เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 เห็นด้วย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับบุคคลภายนอกให้ความร่วมมือ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมา อยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ไม่แน่ใจ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06

3. ด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ไม่แน่ใจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.51

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ส่วนจำแนกลักษณะผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ ควรดูแลให้คำปรึกษาแนะนำกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำทัณฑสถานอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ไม่เห็นด้วย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ไม่แน่ใจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังจำเป็นต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จึงจะทำให้งานประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ไม่แน่ใจ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่เห็นด้วย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.36

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการเห็นด้วยกับการฝึกอบรมในหลักสูตรอื่น ๆ ที่จัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ ควรมีหัวข้อเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 ไม่เห็นด้วย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่แน่ใจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศงานของส่วนจำแนกลักษณะผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ ทำให้เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่องานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมากขึ้น อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ไม่เห็นด้วย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 ไม่แน่ใจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.30

4. ด้านโอกาสความก้าวหน้า

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีขวัญและกำลังใจในการทำงานมากขึ้น อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.47

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีใจรักและปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ จึงคิดว่าการมีโอกาสความก้าวหน้าไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ไม่แน่ใจ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่เห็นด้วย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง สามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อรับการประเมินแต่งตั้งให้เลื่อนระดับในตำแหน่งที่สูงขึ้น อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 รองลงมาอยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ไม่แน่ใจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9 ไม่เห็นด้วย

จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.30

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจ และเข้าใจ ในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของท่านเป็นอย่างดี อยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมาอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 เห็นด้วย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.04

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับตั้งแต่ได้ปฏิบัติงานด้านการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขัง ท่านได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในระดับดีเด่นอยู่เป็นประจำ อยู่ใน ระดับไม่เห็นด้วย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 รองลงมาอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 เห็นด้วย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 โดยภาพรวม กลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87

5. ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง สามารถ แก้ไขผู้ต้องขังได้อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ไม่แน่ใจ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ไม่เห็นด้วย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 16 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.4 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการแก้ไข พันฟูผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีภายหลังพ้นโทษ อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ไม่เห็น ด้วย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 ไม่แน่ใจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปาน กลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับความเชื่อว่า ผู้ต้องขังสามารถแก้ไขพันฟู และพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้กลับตัวเป็นคนดีได้ อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ไม่เห็นด้วย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ไม่แน่ใจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และไม่เห็นด้วย

อย่างยิ่ง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39

- กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับผู้ต้องขังก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีอย่างเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับ เห็นด้วย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 ไม่เห็นด้วย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 ไม่แน่ใจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยภาพรวมกลุ่มประชากรมีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38

ตารางที่ 4.5

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน
จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน
ด้านต่าง ๆ ของกลุ่มประชากร

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถาน	ระดับความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง	เห็นด้วยปานกลาง	3.40	0.79
2. ด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน	เห็นด้วยปานกลาง	3.38	0.77
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	เห็นด้วยปานกลาง	3.29	0.61
4. ด้านนโยบายของเรือนจำ	เห็นด้วยปานกลาง	3.26	0.70
5. ด้านโอกาสความก้าวหน้า	เห็นด้วยปานกลาง	3.22	0.66
รวม	เห็นด้วยปานกลาง	3.31	0.41

จากตารางที่ 4.5 กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.40 รองลงมาได้แก่ ด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ด้านนโยบายของเรือนจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และด้านโอกาสความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.22

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคใน
การปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะ

สำหรับส่วนที่ 4 นี้เป็นการสอบถามข้อมูลของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศต่อปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาอุปสรรค 3 ลำดับ และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6

จำนวนร้อยละของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค
ในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง
ในเรือนจำและทัณฑสถาน

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
ลำดับที่ 1	ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	52	27.2
ลำดับที่ 2	- เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่มีอาคารสถานที่รองรับและแยกการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ภายหลังจากจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้ว - เรือนจำ/ทัณฑสถานมีจำนวนผู้ต้องขังแออัดเกินอัตราความจุ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้ครบทุกคน	44	23.0
ลำดับที่ 3	ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติข้อมูลจึงทำให้การวิเคราะห์และพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	52	27.2

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มประชากรหรือเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีทักษะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ดังนี้

ลำดับที่ 1 พบว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเรื่อง ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง คิดเป็นร้อยละ 27.2

ลำดับที่ 2 พบว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเรื่อง เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่มีอาคารสถานที่รองรับ และแยกการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายหลังจากจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้ว และเรือนจำ/ ทัณฑสถานมีจำนวนผู้ต้องขังแออัดเกินอัตราความจุ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้ครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 23.0

ลำดับที่ 3 พบว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเรื่อง ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติข้อมูลจึงทำให้การวิเคราะห์และพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง คิดเป็นร้อยละ 27.2

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน มีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะด้านนโยบายเรือนจำ พบว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรกำหนดให้มีนโยบายด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำและทัณฑสถานให้สอดคล้องกับนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ และมีนโยบายให้ ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถาน ตลอดจนผู้บริหารเรือนจำและทัณฑสถาน เห็นความสำคัญของงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างจริงจังและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และมีการกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ขององค์กรและแต่ละหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน โดยเฉพาะนโยบายด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ในเรือนจำส่วนใหญ่มีงานหลายด้านและงานค่อนข้างมาก ทำให้ขาดการประสานงานกันในการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน คิดว่า การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังเท่านั้น ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จึงควรจัดให้มีกิจกรรมสร้างสรรคระหว่างเจ้าหน้าที่

ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและเกิดการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน ลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

ข้อเสนอแนะด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน พบว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้แก่เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนทักษะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

ข้อเสนอแนะด้านโอกาสความก้าวหน้า พบว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและ ทัณฑสถานทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน มีภาระหน้าที่มาก เนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย ทำให้การปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังไม่ได้ผลและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรมีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแต่เพียงอย่างเดียว เพื่อลดปริมาณงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อให้การปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับจำนวนผู้ต้องขังที่มีอยู่จริงในเรือนจำและทัณฑสถาน และเป็นไปตามมาตรฐานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ และต้องมีการพิจารณาความดีความชอบ ให้โอกาสความก้าวหน้าแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม เนื่องจากงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญกับการบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถาน ที่ให้การปฏิบัติกับผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลอย่างเหมาะสม ทั้งการควบคุมและการแก้ไขผู้ต้องขังนั้นให้สามารถกลับตนเป็นคนดีได้ จึงควรให้ความสำคัญกับงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และควรให้โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงานกับเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะด้านทักษะต่อยอด/ผู้ต้องขัง พบว่า เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและ ทัณฑสถานทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงด้านสภาพการทำงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน เช่น มีการจัดสถานที่ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีห้องสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง สถานที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องขัง และสถานที่ประชุมคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีการจัดสรรเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จัดหาสถานที่สำหรับการพักผ่อนและสถานที่ออกกำลังกาย เพื่อเป็นการเพิ่ม

คุณภาพชีวิตการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ และพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เวลาในการปฏิบัติงาน เวลาพัก และวันหยุดต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นต้น

ส่วนที่ 5 การอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน” สามารถประเมินและขยายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานในเรือนจำและ ทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ครอบคลุมงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่ความหมายของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง วัตถุประสงค์ของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ขั้นตอนของการดำเนินงาน รูปแบบการดำเนินงาน และรายละเอียดต่าง ๆ ของขั้นตอนในการดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ตลอดจนการประชุมคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และการดำเนินงาน จำแนกลักษณะผู้ต้องขังตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 82.2 ทั้งนี้ คงเป็นเพราะเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายนั้น เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรงอยู่แล้วทั้งหมด และส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 75.4 จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นอย่างดี

ยกเว้นในเรื่องวัตถุประสงค์ของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อการบริหารงานเรือนจำและการควบคุมผู้ต้องขัง และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังดำเนินการเพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ต้องขัง เช่น ให้ค่ารถกลับบ้าน ให้เงินทุนประกอบอาชีพเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษที่เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.7 และคิดเป็นร้อยละ 19.4 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่ามีเพียง 2 ข้อเท่านั้น ที่กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ตอบผิด อาจเป็นเพราะกลุ่มประชากรเกิดการเข้าใจผิด หรือไม่เข้าใจในคำถาม ซึ่งผู้ศึกษาได้มีการตั้งคำถามลวง ทำให้ผู้ตอบเกิดความสับสนและเข้าใจผิดขึ้นได้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

จากผลการศึกษา กลุ่มประชากรมีทัศนคติหรือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.40 รองลงมาได้แก่ ด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ด้านนโยบายของเรือนจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และด้านโอกาสความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.22 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน เป็นปัจจัยที่มีต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสความก้าวหน้า

กลุ่มประชากรหรือเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านทัศนคติต่องาน/ผู้ต้องขัง ในเรื่องเกี่ยวกับงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง สามารถแก้ไขผู้ต้องขังได้ มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีภายหลัง พันโทฯ ผู้ต้องขังก็เป็นมนุษยชนคนหนึ่ง ซึ่งมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ต้องขังสามารถแก้ไขฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมเสียให้กลับตัวเป็นคนดีได้ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดโดยตรงกับผู้ต้องขังตั้งแต่วาระแรก คือ การรับตัวผู้ต้องขังจากศาลจนกระทั่งวาระสุดท้าย การปลดปล่อยจากเรือนจำและทัณฑสถาน มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ต้องขังแล้ว ย่อมทำให้มองผู้ต้องขังในแง่ดี มีความคิดว่า ผู้ต้องขังสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลง พัฒนาพฤติกรรมเสียได้ การปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อยุทธ์ วิมลอักษร (2545) พบว่า ผู้ต้องขังมีทัศนคติที่ดีต่อระบบงานจำแนกลักษณะ ต้องมีการติดตามประเมินผลผู้ต้องขังที่เราจำแนกลักษณะเข้าไปอยู่ในงาน/กองงาน เพื่อผลในการพัฒนาพฤติกรรมเสียของผู้ต้องขังให้สามารถปรับตัวได้ ส่วนของเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังโดยตรง ควรมีการจัดให้มาร่วมสังเกตการณ์หรือแสดงความคิดเห็นระหว่างที่มีการประชุมจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาความต้องการของผู้ต้องขัง

2. ด้านการฝึกอบรม/นิเทศงาน ในเรื่องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จำเป็นต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จึงจะทำให้งานประสบความสำเร็จ การได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น การเห็นด้วยกับการฝึกอบรมในหลักสูตรอื่น ๆ ที่จัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ ควรมีหัวข้อเกี่ยวกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การนิเทศงานของส่วนจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ ทำให้เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่องานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมากขึ้น เจ้าหน้าที่ส่วนจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ ควรดูแลให้คำปรึกษาแนะนำกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุก ๆ ข้อ เนื่องจากการฝึกอบรมและการนิเทศงานมีความสำคัญมาก กรมราชทัณฑ์มีวัตถุประสงค์หลัก คือ การควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีตามหลักกฎหมาย หลักมนุษยธรรมและเมตตาธรรม ตลอดจนการแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการแก้ไขผู้ที่กระทำความผิด โดยให้การอบรมพัฒนาจิตใจ รวมทั้งการให้การศึกษาทั้งสายวิชาสามัญและสายวิชาชีพในแขนงต่าง ๆ และการจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์ที่จำเป็นให้แก่ผู้ต้องโทษในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำหรือทัณฑสถาน และภายหลังที่ได้รับการปลดปล่อยไปแล้ว เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำต้องดำเนินการทั้งการควบคุมผู้ต้องขัง และแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังอย่างเหมาะสม โดยการดำเนินงานควบคุมผู้ต้องขังต้องดำเนินการกับผู้ต้องขังที่มีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันผู้ต้องขังที่เป็นรายสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้ต้องขังทั่วไป มีลักษณะพฤติกรรมต่อต้านยากต่อการปกครองควบคุม กระทำความผิดในคดีใหญ่ ๆ หรือผู้ต้องขังประเภททั่วไป การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอจึงมีความสำคัญในการช่วยให้การปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพ

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในเรื่องเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาเข้าใจและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังโดยตรงกับท่านเป็นอย่างดี คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้ความสำคัญต่อการประชุมพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง และเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในเรือนจำ/ทัณฑสถานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน บุคคลภายนอกให้ความร่วมมือ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ผู้ต้องขังมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีบทบาทในด้านการประสานงานเป็นอย่างดีด้วย อยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วย เนื่องจาก การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นการเปิดเรือนจำสู่

สังคม และสอดคล้องกับการบริหาร การจัดการเรือนจำตามแผนงานในยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์ (พ.ศ. 2546-2550) ในประเด็นของการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแก้ไขผู้ต้องขัง โดยมีประชาชนในรูปของผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง เข้ามาช่วยเหลือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังอย่างเหมาะสม โดยเข้ามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ จำแนกลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อช่วยกันวางแผนการให้การปฏิบัติกับ ผู้ต้องขังอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล

ซึ่งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณดี บัวภา (2545) พบว่า ทักษะคดีของ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่องานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ อยุธยา วิมลอักษร (2545) พบว่า ผู้ต้องขังมีทัศนคติที่ดีต่อระบบงานจำแนกลักษณะ ส่วนของเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่อยู่ ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังโดยตรง ควรมีการจัดให้มาร่วมสังเกตการณ์หรือแสดงความคิดเห็น ระหว่างที่มีการประชุมจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาความต้องการของผู้ต้องขัง

4. ด้านนโยบายของเรือนจำ ในเรื่องเกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์ควรกำหนดนโยบายด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นนโยบายหลักของกรมราชทัณฑ์ทุกปี เรือนจำ/ทัณฑสถานควรมี นโยบายและแผน การปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่างชัดเจน เป็นไปตามนโยบายของ กรมราชทัณฑ์ การกำหนดนโยบายของเรือนจำ/ทัณฑสถานจะขึ้นอยู่กับนโยบายเน้นหนักของ กรมราชทัณฑ์เป็นหลัก ประเด็นยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์และตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ เป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน และมาตรฐานเรือนจำด้านการ จำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นการเพิ่มภาระ หน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย มากกว่าไม่เห็นด้วย เนื่องจากหากกรมราชทัณฑ์ กำหนดให้มีนโยบายด้านการจำแนกลักษณะ ผู้ต้องขังเป็นนโยบายหลักของกรมราชทัณฑ์ทุกปี จะทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการ จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ทำให้มีแผนงานด้านการพัฒนาระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอย่าง ต่อเนื่อง ทำให้การบริหาร การจัดการเรือนจำในแผนพัฒนาระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็น ไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมาตรฐานสากล และท้ายที่สุดจะทำให้การบริหาร การจัดการ เรือนจำมีแผนพัฒนาผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพเอื้อประโยชน์ต่อการบริหารงานเรือนจำทั้งในด้าน การควบคุมและการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำผิด โดยมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการควบคุมและ การฟื้นฟูแก้ไขอย่างเป็นระบบ

ซึ่งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรมล ธรรมเจริญ (2545) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงความพร้อมในภาพรวม ได้แก่ การมีโอกาสได้รับข่าวสาร จำนวน ผู้ต้องขัง ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ การมีนโยบายในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และงบประมาณ

สำหรับการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทำนายความพร้อมด้านเจตคติต่อบทบาทหน้าที่ ได้แก่ การมีนโยบายในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง รวมทั้ง ควรมีนโยบายในด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ชัดเจน มีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพิ่มเติม

5. ด้านโอกาสความก้าวหน้า ในเรื่องเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจ และเข้าใจในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของท่านเป็นอย่างดี การปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง สามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อรับการประเมินแต่งตั้งให้เลื่อนระดับในตำแหน่งที่สูงขึ้น การมีโอกาสมาก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังมีขวัญและกำลังใจในการทำงานมากขึ้น ตั้งแต่ได้ปฏิบัติงานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ท่านได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในระดับดีเด่นอยู่เป็นประจำ การมีใจรักและปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ จึงคิดว่าการมีโอกาสมาก้าวหน้าไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง อยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วย เนื่องจาก การบริหาร การจัดการเรือนจำ หากมีการพัฒนาและเสริมสร้างขวัญ กำลังใจของบุคลากรในหน่วยงาน มีการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคลากร ก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรต่าง ๆ ในเรือนจำ เนื่องจากไม่มีบุคลากรคนใดในองค์กรไม่อยากมีความก้าวหน้าในการทำงาน บุคลากรในองค์กรต้องการการยอมรับ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ Abraham Maslow (Maslow's hierarchy of needs theory) ในขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการระดับที่สี่ ซึ่งหมายถึงความต้องการของบุคคลที่จะสร้างการเคารพตนเองและได้รับการชมเชย ยกย่อง สรรเสริญจากบุคคลอื่น การตอบสนองความต้องการนี้อาจเป็นในลักษณะที่ผู้บริหารจัดให้มีการให้รางวัลในลักษณะต่าง ๆ เพื่อที่จะยกย่องในความสำเร็จจากการทำงานเป็นต้น และความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นขั้นที่ 5 ถือเป็นความต้องการระดับสูงสุดของชีวิต คือความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการความสมหวังของชีวิตจะแสวงหาการทำงานที่ท้าทายความสามารถ งานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดค้นสิ่งใหม่ ดังนั้นในด้านโอกาสความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานจะมีส่วนเอื้อประโยชน์ให้การบริหาร การจัดการเรือนจำสามารถปฏิบัติได้ตามแผนพัฒนาเรือนจำ และทำให้มีประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยมองค์กรหรือบุคลากรในองค์กรให้ยึดหลักความสามารถและผลงานเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน

3. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

กลุ่มประชากรหรือเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง
2. เรือนจำ/ทัณฑสถานไม่มีอาคารสถานที่รองรับ และแยกการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ภายหลังจากจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้ว และเรือนจำ/ทัณฑสถานมีจำนวนผู้ต้องขังแออัดเกิน อัตราความจุ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้ครบทุกคน

3. ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติข้อมูล จึงทำให้การวิเคราะห์ และพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้านการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขัง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ต้องขังยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง หรือไม่ทราบว่าเจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขังจะนำข้อมูลนั้นไปทำอะไร และกลัวว่าข้อมูลที่ให้ ไปจะมีผลต่อรูปคดีที่ยังไม่สิ้นสุดของตนเอง จึงทำให้ผู้ต้องขังไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง

แต่ละระดับของปัญหาและอุปสรรค สามารถอธิบายได้ดังนี้ กรณีที่ผู้บังคับบัญชา ไม่เห็นความสำคัญของงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าไม่เป็นเช่นนั้นแล้ว การดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ และ ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร จึงควรมีการกระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการ ดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เนื่องจากผู้บังคับบัญชาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ ของ ความพึงพอใจในการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg, quoted in Sergiovanni and Carver, 1980, p. 128) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในการ ทำงาน ซึ่งถ้าขาดปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ 1) นโยบายและการบริหารขององค์กร 2) การบังคับบัญชา 3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เป็นต้น อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ล็อก (Locke, 1976 อ้างถึงใน เบญจรัตน์ อุทิศพันธ์, 2542, น. 21-22) ได้เสนอปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความพึงพอใจในงาน คือ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถ พร้อมให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีมิตรไมตรีอันดีต่อกัน จะให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจอยากทำงานได้ ซึ่งหากผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับ การดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแล้ว ย่อมทำให้เจ้าหน้าที่จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เกิด ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งบุคคลที่ได้รับการตอบสนองทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก

ในทางที่ดี ก็จะมีคามพึงพอใจในการทำงานที่สูงตามไปด้วย แต่ในทางกลับกันถ้าไม่ได้รับการตอบสนองในสิ่งที่เขาต้องการก็อาจมีความพึงพอใจในงานลดลงไป

และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทีป ดวงพัตรา (2538) พบว่า ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างทางอาคารสถานที่ ปัญหาขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ปัญหาผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญและความสนใจ และปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน